NITO

Næringskomiteen

18.01.2021

Meld. St. 10 (2020-2021) Grønnere og smartere - morgendagens maritime næring

NITO – Norges Ingeniør og Teknolog Organisasjon - er Norges største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer med over 93 000 medlemmer. Om lag 60 % av våre medlemmer jobber i privat sektor, mange i maritim industri og i tilknyttede næringer.

Sikre arbeidsplasser og verdifull kompetanse
Den maritime næringen skal omstille seg til å levere klimavennlige teknologier til Norge og til verdensmarkedet. Næringen vil være en sentral brikke for at Norge skal lykkes med utvikling av nye grønne verdikjeder slik som batteri, hydrogen og havvind. For å være denne brikken må vi unngå at den maritime klyngen ikke svekkes varig, som følge av pandemien. Regjeringens tiltak i møte med Covid-19-utbruddet har vært gode. Det er likevel ikke nok. Tilbakemeldinger fra våre medlemmer er at ordreservene nå begynner å bli tomme. Det er behov for strakstiltak for å sikre fortsatt drift. Permitteringsvarselet lyser og de lokale rammevirkningene er store, der leverandørindustrien også blir rammet. Alle er enige om at den norske maritime spisskompetansen er unik. Men krisen gjør at den kan bli rammet og permitteringer og oppsigelser fører arbeidskraften vekk fra industrien.

NITO var i fjor med på en rapport gjort av Menon som viste at vi kan miste mellom 13 000 til 20 000 arbeidsplasser fram mot 2022 avhengig av smitteutvikling.

For å sikre at verftene får oppdrag og at den norske maritime kompetansen bevares, ber NITO om at:

- Stortinget gir regjeringen i oppdrag å iverksette utredning og bygging av flere offentlig finansierte maritime prosjekter herunder minerydderfartøyet Vanguard. Vi viser til at Stortinget har bedt regjeringen fremme en sak om erstatning av dagens kystvakt- og støttefartøy, herunder en vurdering av en fremtidig standardisert fartøyklasse, og komme tilbake med mulige forseringer i Prop. 1 S (2021–2022).

- oppgradering av flere eksisterende statlig eide skip som kan sikre arbeidsplasser på kort sikt.

- det sikres en videreføring av kondemneringsordningen for offshoreskip.

- næringen sikres tilstrekkelige rammebetingelser for kapital med ulike risikoavlastningsmekanismer gjennom GIEK.

- etablere en nasjonal ekspertgruppe med kompetanse om bl.a. EØS og teknologi, og som kan gi råd om hvordan offentlig innkjøp kan gi aktivitet i Norge gjennom bl.a. å kreve norsk språk, HMS-regler og evt. også tilstedeværelse i Norge.

Grønn skipsfart og offentlige anskaffelser
NITO støtter helhjertet en satsing på grønn skipsfart som en vei ut av krisen, og krav om lav- og nullutslippsløsninger for fergesamband og hurtigbåter med økt rammetilskudd til fylkene. I den krisetiden vi er inne i, blir det da et poeng at slike tilskudd forplanter seg gjennom aktivitet som tilfaller verft og leverandører i Norge.

- NITO ber om at det avklares om det er et handlingsrom i anskaffelsesregelverket til å kreve at mer innhold kommer fra leverandører med tilknytning til Norge, samtidig som det oppfyller Norges forpliktelser til EØS og OECD. I en krisetid er det ingen grunn til at Norge skal være best i klassen på innkjøp fra utlandet, og vi må snu alle steiner. Klimameldingen ønsker at norske ferger skal elektrifiseres. Her ber vi om komiteen sikre at det offentlige anskaffelsesregelverket kan kreve at produksjonen skjer på norsk jord.

Kompetanse
Det er i 2020 etablert bransjeprogram for olje og gass og for maritim sektor, og det er viktig at disse videreføres mot 2025. Bransjeprogrammene har hatt stor suksess i å utvikle relevant og etterspurt etter- og videreutdanning gjennom trepartssamarbeidet. Både blant operatører og underleverandører skjer utviklingen raskt, og det er stort behov for faglig påfyll blant høyt utdannede. Petroleumsbransjen og maritim sektor er svært sårbar, og vi antar at nedbemanning og omstilling i disse bransjene i lang tid framover. Det tar tid på å utvikle tilbud som treffer bransjenes behov. Det vil også ta tid å få opp tilstrekkelig antall gode faglige studier og en god struktur for videreutdanning i disse bransjene. Det er viktig at våre fremste kompetansemiljøer ved universiteter og høyskoler nå mobiliseres til å gi korte og treffsikre fleksible tilbud til høyutdanningsgruppene innen disse bransjene.

- NITO anbefaler en videreføring av bransjeprogrammene for olje og gass og leverandørindustrien, for elektro-, automasjons-, fornybar- og kraftnæringen og for maritim sektor i en femårs periode, ut 2025

Det enkelte departement har et overordnet ansvar for digital sikkerhet innenfor sin sektor. I dette inngår ansvar for å tilrettelegge for at sektoren har tilstrekkelig IKT-sikkerhetskompetanse. Det er bred enighet om at Norge i dag og i framtida vil mangle IKT-kompetanse og kompetanse innen IKT-sikkerhet. Regjeringens nasjonale strategi for digital sikkerhetskompetanse (2019) adresserer behovet for tilstrekkelig nasjonal spesialistkompetanse. Det er gledelig at det skal opprettes et nasjonalt senter for maritim cybersikkerhet. Når maritim sektor nå skal satse på digitalisering vil det kreve at det utdannes og videreutdannes IKT-sikkerhetskompetanse.

- NITO anbefaler en opptrapping med 1000 nye IKT-studieplasser i høyere utdanning for 2022.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen

President